

29-04-21

Friso de Zeeuw: ‘Zeker een half jaar extra nodig voor Omgevingswet’

Marije de Leeuw

Uitstel van de Omgevingswet is onvermijdelijk. Dat stelt Friso de Zeeuw, adviseur gebiedsontwikkeling en emeritus hoogleraar, die zich al twintig jaar lang met het onderwerp bezighoudt. Naast ICT-problemen zijn er volgens hem ook juridische knelpunten die niet op tijd zijn opgelost.

Foto: Eran Oppenheimer

“De wet komt op een ongelukkig moment”, zegt hij. De Zeeuw reageert hiermee op [een recent gepubliceerde Kamerbrief van minister Ollongren](#) waarin ze zinspeelt op mogelijke vertraging. Eind mei hakt ze definitief de knoop door.

Als het aan [de kenner](#) ligt, hoeft de minister niet langer na te denken. Invoering op 1 januari 2022 is veel te vroeg, vindt hij. Gemeenten, provincies en marktpartijen hebben bovendien al genoeg aan hun hoofd: [de woningnood](#), [de stikstofproblematiek](#) en andere juridische vraagstukken, zoals [de toegenomen vrijheid van de burger om te procederen tegen woning- en wegenbouwplannen](#).

Eerst knelpunten op orde

“[De nieuwe Omgevingswet](#) is een groot avontuur. Om voorzienbare risico’s en onduidelijkheden weg te nemen heeft men zeker een paar maanden extra nodig”, zegt hij. “Ik zou sowieso voor een half jaar uitstel kiezen. Neem de tijd om de knelpunten op orde te krijgen. Zo geef je gemeenten en marktpartijen meer duidelijkheid. Die krijgen een punthoofd van al de onzekerheid.”

Dat er ICT-problemen zijn, maakte de minister in haar brief al bekend. U stelt dat er ook nog vele juridische hobbels zijn. Welke dan?

“Alle bestemmingsplannen worden per 1 januari automatisch ‘voorlopig omgevingsplan’. Het is essentieel dat dit voorlopige omgevingsplan gemakkelijk en snel kan worden gewijzigd, om bijvoorbeeld woningplannen mogelijk te maken. Dat is nu nog niet goed geregeld en ook de software moet nog worden aangepast. Daarnaast is er een tekort aan capaciteit bij gemeenten en bureaus om de stroom nieuwe omgevingsplannen, de lopende planaanpassingen en vergunningaanvragen binnen redelijke tijd af te handelen. De onwennigheid van de instrumenten zal leiden tot vele juridische kwesties. Maar de Raad van State is al overbelast: die kan een stroom extra zaken helemaal niet aan.”

Kan het ook tot vertraging leiden van bouwprojecten, [waar grote steden voor vrezen](#)?

“Jazeker. Vooral bij de planvorming en in de vergunningverlening. Dat treft in de eerste plaats voor woningbouwprojecten, maar kan ook allerlei andere plannen raken.”

Zijn gemeenten en marktpartijen wel klaar voor de nieuwe wet?

“Nee, slechts 20 procent van de gemeenten is er klaar voor. 40 procent zegt het net te kunnen redden als ze een tandje bijzetten. Dat is precair. De hoofdreden is het ICT-systeem, maar er zijn nog meer zaken waar overheden en marktpartijen tegenaan lopen. Daarom durf ik er een kratje bier op te zetten dat [de wet](#) wordt uitgesteld.”

Wat moet er gebeuren om de problemen op te lossen?

“Het belangrijkste is een EHBO-meldpunt in te richten waar publieke en private partijen met hun knelpunten en vragen terecht kunnen. Deze eenheid moet klaar staan om bij vastlopers snel assistentie te verlenen. De medewerkers – die natuurlijk wel kennis moeten hebben van de Omgevingswet – kunnen zo nodig dan ook concrete voorstellen doen om wet- en regelgeving aan te passen als dat noodzakelijk blijkt. De adviezen krijgen een turbo beoordeling door een toegewijde ambtelijke club en een snelle doorgeleiding naar het politiek-bestuurlijke niveau.”

Als de wet toch snel wordt ingevoerd, welke gevolgen heeft dit dan?

“Dan bestaat het risico dat het land opnieuw krakend tot stilstand komt, misschien nog wel erger dan in de beginperiode van de [stikstofcrisis](#). Dit klinkt misschien dramatisch, maar het is niet uit te sluiten.”